

Cyngor Sir Ynys Môn

Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	27 Tachwedd 2024
Teitl yr adroddiad:	Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol – Adroddiad Blynyddol Drafft ar gyfer 2025 i 2026
Adroddiad gan:	Dyfan Sion Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Pwrpas yr Adroddiad:	Ystyried cynigion drafft y Panel ar gyfer 2025 i 2026 ac ymateb i'r ymgynghoriad

1.0 Cefndir

Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol yn gyfrifol am bennu'r lefelau a'r trefniadau ar gyfer tâl aelodau'r sefydliadau canlynol:

- Prif Gyngorau – cyngorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol
- Cyngorau Tref a Chymuned
- Awdurdodau Parciau Cenedlaethol
- Awdurdodau Tân ac Achub
- Cyd-bwyllgorau Corfforaethol

Mae'r Panel yn gorff annibynnol ac mae'n gallu gwneud penderfyniadau am:

- y strwythur cyflog sy'n pennu tâl yr aelodau
- y math o lwfansau a natur y lwfansau hynny sydd i'w talu i aelodau
- p'un a yw'r taliadau'n orfodol neu'n caniatáu lefel o hyblygrwydd lleol
- drefniadau o ran absenoldeb teuluol
- drefniadau ar gyfer monitro cydymffurfiaeth â phenderfyniadau'r Panel

Mae'n ofynnol, yn ôl y gyfraith, i'r sefydliadau a restrir uchod weithredu'r penderfyniadau a wnânt.

Bydd y Panel yn ymgynghori tan 29 Tachwedd ar ei gynigion drafft ar gyfer 2025 i 2026 yn ogystal â phedwar cwestiwn ychwanegol. Mae dau ohonynt yn berthnasol i'r Cyngor hwn. Mae'r ddau gwestiwn sy'n weddill yn berthnasol i gyngorau tref a chymuned – gweler [atodiad 1](#).

Bydd yr Adroddiad Blynyddol terfynol yn cael ei gyhoeddi erbyn 28 Chwefror 2025 ac yn weithredol o Ebrill 2025.

2.0 Cynigion drafft y Panel ar gyfer 2025 i 2026

2.1 Taliadau i aelodau etholedig

Mae'r tabl isod yn rhestru'r swyddi sydd â hawl i uwch gyflog yn 2024 i 2025 ac yn cymharu'r cyflogau cyfredol â'r cynigion drafft ar gyfer 2025 i 2026:

Rôl / Swydd	2024-2025	2025-2026 (drafft)
Cyflog sylfaenol i'r holl aelodau, sydd wedi'i gynnwys yn yr holl uwch gyflogau a chyflogau dinesig isod	£18,666	£19,771
Band 1:		
Arweinydd	£59,498	£63,020
Dirprwy Arweinydd	£41,649	£44,114
Band 2:		
Aelodau'r Pwyllgor Gwaith	£35,699	£37,812
Band 3:		
Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol	£27,999	£29,657
Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio	£27,999	£29,657
Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion	£27,999	£29,657
Cadeirydd y Cyngor	£27,999	£29,657
Band 4:		
Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf	£27,999	£29,657
Band 5:		
Is-Gadeirydd y Cyngor	£22,406	£23,726

Golygai'r cynigion uchod y byddai'r gyllideb ar gyfer 2025/26 yn cynyddu gan £71k (7.8%).

Bydd y cyfyngiad ar nifer yr uwch gyflogau sy'n daladwy ('y cap') yn parhau ar 17.

Mae'r Panel hefyd yn gofyn am farn ynghylch eu cynnig y dylid cynyddu cydnabyddiaeth ariannol yn seiliedig ar enillion cyfartalog etholwyr – gweler cwestiwn 1 yn atodiad 1.

Ni wnaed unrhyw newidiadau eraill i'r cyflogau a'r lwfansau a delir. Caiff yr holl Benderfyniadau cyfredol eu cyhoeddi ar wefan y Panel.

2.2 Taliadau i aelodau cyfetholedig

Y llynedd, cyflwynodd y Panel yr opsiwn i aelodau cyfetholedig gael eu talu'n unol â chyfradd fesul awr yn hytrach na chyfradd ddyddiol lle yr ystyriwyd bod hynny'n briodol. Hoffai'r Panel wybod a yw awdurdodau perthnasol wedi mabwysiadu'r penderfyniad hwn – gweler cwestiwn 2 yn atodiad 1.

Nid yw'r Cyngor hwn wedi gweithredu'r opsiwn i dalu'r gyfradd fesul awr hyd yn hyn.

3.0 Trosglwyddo swyddogaethau i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru

Dyma fydd adroddiad blynyddol olaf Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol. Yn unol â'r Ddeddf Etholiadau a Chyrff Etholedig (Cymru) 2024, bydd y Panel yn cael ei ddiddymu ar 31 Mawrth 2025 a bydd ei swyddogaethau'n trosglwyddo i'r Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru o 1 Ebrill 2025.

4.0 Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor:

- ystyried penderfyniadau drafft y Panel ar gyfer 2025 i 2026 a'r cwestiynau ymgynghori ychwanegol
- awdurdodi swyddogion i ymateb i'r ymgynghoriad yn unol â thrafodaethau'r Pwyllgor.

Papur cefndirol: Adroddiad Blynyddol drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2025-2026:

[Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol: adroddiad blynyddol drafft 2025 i 2026 | LLYW.CYMRU](#)

Cynyddu cydnabyddiaeth ariannol drwy ddefnyddio Arolwg Blynyddol Cymru o Oriau ac Enillion (ASHE)

C1. Mae'r Panel yn gwbl ymwybodol o'r cyfyngiadau presennol ar gyllid cyhoeddus ac effaith ei benderfyniadau ar gyllidebau Prif Awdurdodau. Mae'r Panel hefyd yn ystyriol o'n Nodau a'n Hamcanion i gynnig pecyn cydnabyddiaeth ariannol teg a rhesymol i gefnogi aelodau etholedig ac annog amrywiaeth mewn cynrychiolaeth.

Felly, rydym yn cynnig y dylid defnyddio'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion ar gyfer Cymru gyfan i gynyddu eu cydnabyddiaeth ariannol yn unol ag enillion cyfartalog eu hetholwyr.

A ydych chi'n credu bod y Panel wedi taro'r cydbwysedd cywir rhwng fforddiadwyedd a chydabyddiaeth ariannol ddigonol i gynrychiolwyr? Os nad ydych yn cytuno, a oes gennych unrhyw awgrymiadau eraill?

Effaith penderfyniadau cyfredol

C2: Gan ddilyn tystiolaeth a gafwyd gan Benaethiaid Gwasanaethau Democrataidd Prif Gyngorau, ar hyblygrwydd lleol taliadau i aelodau cyfetholedig, sy'n gwasanaethu ar bwllgorau Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub. Ymgynghorodd y Panel hwn ar y cynnig hwn ac roedd yr ymatebion (o'r ymgynghoriad ar adroddiad blynyddol drafft 2024 i 2025) yn cefnogi penderfyniadau'r Panel felly ni wnaed unrhyw newidiadau i'r Penderfyniadau terfynol. O ganlyniad, penderfynodd y Panel roi hyblygrwydd i swyddogion perthnasol benderfynu a fyddai'n briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd yr awr lle mae'n gwneud synnwyr cyfuno nifer o gyfarfodydd byr.

Nawr, hoffai'r Panel wybod a yw eich awdurdod perthnasol wedi mabwysiadu'r penderfyniad hwn.

Cwestiynau sy'n berthnasol i gynghorau tref a chymuned:

C3: Y llynedd, ar y cyd ag Un Llais Cymru, cynhaliodd y Panel seminar ar y broses ar gyfer trin treth ar lwfansau Cyngorau Cymuned a Thref aelodau. Yn dilyn hyn, cyhoeddwyd canllawiau ar sut i gymhwyso'r esemptiad at y lwfans gweithio gartref (£156). Hoffai'r Panel wybod a yw'r seminar a/neu'r canllawiau wedi cynyddu nifer yr aelodau o Gyngorau Cymuned a Thref sy'n cael y lwfans.

C4: Dylid cofnodi pob lwfans a delir i aelodau etholedig Cyngorau Cymuned a Thref ar y Datganiad Blynyddol o Daliadau ar gyfer Cyngorau Cymuned a Thref (gan nodi y byddai Datganiadau sydd eisoes wedi'u cyflwyno gan Gyngorau Cymuned a Thref yn cael eu derbyn). Mae hyn yn cynnwys datganiadau nad ydynt yn nodi unrhyw lwfansau.

Yn gynharach eleni, anfonwyd templed diwygiedig ar gyfer y Datganiad ynghyd â nodyn cyngor i'r Cyngorau Cymuned a Thref. Hoffai'r Panel wybod a yw'r Templed unwaith eto wedi cynyddu nifer y cynghorwyr sy'n hawlio lwfansau?